

Õiguskantslerile

Õiguskantsleri Kantselei
Kohtu 8, 15193 Tallinn

Avaldaja: Inge Rosenberg
Põltsamaa Vallavolikogu liige
inge.rosenberg@poltsamaa.ee

Kuupäev: 06.10.2026

AVALDUS ÕIGUSKANTSLERILE

Põltsamaa Vallavolikogu 17.09.2026 määruse nr 16 „Põltsamaa Valla Noorsootöökeskuse põhimäärus“ menetluse õiguspärasuse kontrollimiseks

Palun õiguskantsleril oma pädevuse piires kontrollida Põltsamaa Vallavolikogu 17.09.2026 vastu võetud määruse nr 16 „Põltsamaa Valla Noorsootöökeskuse põhimäärus“ põhiseadusele ja seadusele vastavust, arvestades määruse vastuvõtmisele eelnenud menetlust.

Avalduse keskmes on küsimus, kas määruse vastuvõtmisel järgiti Põltsamaa valla põhimääruses eelnõu menetlemisele sätestatud nõudeid olukorras, kus vallavalitsuse poolt heaks kiidetud eelnõu muudeti enne selle vastuvõtmist vallavolikogus, kuid muudetud redaktsiooni vallavalitsus uuesti läbi ei vaadanud.

Küsimus ei puuduta noorsootöökeskuse loomise sisulist otstarbekust, vaid menetluse õiguspärasust ja loodava hallatava asutuse õigusliku aluse korrektsust.

Varasem pöördumine

Pöördusin samas küsimuses 01.10.2026 Justiits- ja Digiministeeriumi poole. Ministeerium selgitas 06.10.2026 vastuses nr 20-1/7112, et tema haldusjärelevalve pädevus puudutab kohaliku omavalitsuse haldusaktide õiguspärasust, kuid määruse nr 16 näol ei ole tegemist haldusaktiga. Seetõttu ei andnud ministeerium hinnangut määruse nr 16 menetlemise õiguspärasusele ning viitas võimalusele pöörduda õiguskantsleri poole, kes teostab järelevalvet muu hulgas kohaliku omavalitsuse õigustloovate aktide põhiseadusele ja seadustele vastavuse üle.

Asjaolud

1. Põltsamaa Vallavalitsus kiitis 10.08.2026 heaks Põltsamaa Valla Noorsootöökeskuse põhimääruse eelnõu nr 1-4.1/2026/240 ja edastas selle vallavolikogule menetlemiseks.
2. 25.08.2026 esitasin vallavolikogu esimehele pöördumise, milles juhtisin muu hulgas tähelepanu eelnõu sätetele, mis puudutasid hallatava asutuse juhi ametisse kinnitamise pädevust ja teenistusliku järelevalve teostajat, samuti teistele õiguslikele ja normitehnilistele küsimustele.
3. Pärast vallavalitsuse 10.08.2026 heakskiitu muudeti põhimääruse eelnõu. Muudatuste hulgas muudeti muu hulgas § 8 lõiget 1 nii, et juhataja ametisse kinnitamise pädevus määrati vallavalitsusele ning töölepingu sõlmimine, muutmine ja lõpetamine vallavanemale. Samuti muudeti § 14 lõiget 2 nii, et teenistusliku järelevalve teostajaks määrati vallavalitsus. Muudatusi tehti ka tegevuskohtade, vara kasutamise, juhataja asendamise, noorte õiguste ning asutuse ümberkorraldamise ja lõpetamise regulatsioonis.

4. Parandatud eelnõu seletuskirjas on jätkuvalt märgitud, et määrus on Põltsamaa Vallavalitsuse poolt heaks kiidetud 10.08.2026. Parandatud redaktsiooni kuupäev ja eelnõu number jäid samaks.

5. 17.09.2026 vallavolikogu istungil küsiti, kas eelnõu käis pärast paranduste tegemist uuesti vallavalitsuse istungil. Istungi protokolli kohaselt vastas volikogu esimees, et vallavalitsus seda seekord üle ei vaadanud. Vallasekretär selgitas, et parandused olid „kosmeetilised“, ning volikogu esimees lisas, et ebatäpsused olid parandatud ja täiendavat vallavalitsuse läbivaatamist ei peetud vajalikuks.

6. Vallavolikogu võttis 17.09.2026 vastu määruse nr 16 „Põltsamaa Valla Noorsootöökeskuse põhimäärus“. Määrus jõustub 01.01.2027.

Õiguslik küsimus

Põltsamaa valla põhimääruse § 59 lõike 4 kohaselt tegutseb ametiasutuse hallatav asutus põhimääruse alusel ning põhimääruse või selle muutmise eelnõu peab enne volikogule esitamist heaks kiitma vallavalitsus ja volikogu vastav alaline komisjon.

Käesoleval juhul nähtub dokumentidest, et vallavalitsuse 10.08.2026 heakskiidu järel muudeti eelnõu mitmes sättes, sealhulgas kohaliku omavalitsuse organite pädevust puudutavates sätetes, kuid muudetud redaktsiooni vallavalitsus enne volikogus vastuvõtmist uuesti läbi ei vaadanud.

Seetõttu tekib küsimus, kas § 59 lõikes 4 sätestatud eelneva heakskiidu nõue oli kirjeldatud menetluses täidetud ning kas selle nõude võimalik järgimata jätmine mõjutab 17.09.2026 vastu võetud määruse nr 16 õiguspärasust.

Palun õiguskantsleril kontrollida

1. Kas Põltsamaa Vallavolikogu 17.09.2026 määruse nr 16 vastuvõtmisel järgiti eelnõu menetlemisele kehtestatud nõudeid, arvestades, et vallavalitsuse poolt 10.08.2026 heaks kiidetud eelnõu muudeti enne selle vastuvõtmist volikogus ning muudetud redaktsiooni vallavalitsus uuesti läbi ei vaadanud?

2. Kas kirjeldatud menetlus, eelkõige Põltsamaa valla põhimääruse § 59 lõikes 4 sätestatud eelneva heakskiidu nõude võimalik järgimata jätmine, mõjutab määruse nr 16 vastavust seadusele?

3. Kui õiguskantsler tuvastab menetluses vastuolu põhiseaduse, seaduse või muu kohaldatava õigusega, palun selgitada, millised toimingud on vajalikud määruse õiguspärasuse tagamiseks enne Põltsamaa Valla Noorsootöökeskuse tegevuse alustamist 01.01.2027.

Redaktsioonide võrdlus

Alljärgnev tabel toob välja peamised erinevused vallavalitsuse 10.08.2026 heakskiidetud redaktsiooni ja hiljem volikogule esitatud parandatud redaktsiooni vahel. Tabeli eesmärk on näidata muudatuste faktilist sisu; muudatuste õigusliku tähenduse hindamist palutakse õiguskantslerilt.

Säte	10.08.2026 heakskiidetud redaktsioon	Parandatud redaktsioon	Muudatuse kirjeldus
§ 4	Sümboolikat puudutav regulatsioon ühe lausega.	Sama regulatsioon jagatud kaheks lauseks.	Sõnastuslik ümberkorraldus.
§ 5 lg 3-4	Tegevus võis toimuda Põltsamaa linnas noortekeskuses, noortetubades/noortepesades, haridusasutustes, kogukonnakeskustes, avalikus ruumis jm.	Konkreetseteks tegevuskohtadeks nimetati Põltsamaa noortekeskus (Veski 4) ja Puurmani noortetuba (Ülejõe 4); muud kohad sätestati eraldi lõikes.	Tegevuskohtade regulatsioon muudeti ja täpsustati.

Säte	10.08.2026 heakskiidetud redaktsioon	Parandatud redaktsioon	Muudatuse kirjeldus
§ 7 lg 2	Ühes punktis õigus üürile anda ja võtta ruume/inventari ning osutada tasulisi teenuseid.	Üürimise regulatsioon seoti ühekordse kasutamise ja vallavara valitsemise korraga; tasulised teenused eraldati oma punkti.	Vara kasutamise regulatsioon muudeti.
§ 8 lg 1	Juhataja kinnitab ametisse ja vabastab ametist vallavanem.	Juhataja kinnitab ametisse vallavalitsus vallavanema ettepanekul; töölepingu sõlmib, muudab ja lõpetab vallavanem.	Muudeti pädevuse jaotust.
§ 8 lg 4	Juhatajat asendab vallavanema käskkirjaga määratud noorsootöökeskuse töötaja.	Juhatajat asendab vallavanema käskkirjaga määratud isik.	Asendajate ringi sõnastust laiendati.
§ 9 lg 1	Noore mõiste juures viide Eesti Noortekeskuste Ühendusele ja vanusele 7-26; puudus eraldi õigus võtta osa üritustest ja tegevustest.	Viide ja vanusemääratlus eemaldati; lisati õigus võtta osa noorsootöökeskuse üritustest ja tegevustest.	Noorte õiguste ja mõiste regulatsiooni muudeti.
§ 10 lg 2	Töötajate töö sisu määratletakse ametijuhendis.	Õigused, kohustused ja vastutus määratakse töölepingute, ametijuhendite ja töökorralduse reeglitega.	Töösuhte regulatsiooni täpsustati.
§ 14 lg 2	Teenistuslikku järelevalvet teeb ametiasutus.	Teenistuslikku järelevalvet teeb vallavalitsus.	Muudeti järelevalve teostajat.
§ 15	Sisaldas regulatsiooni ümberkorraldamise/lõpetamise korral vara, õiguste ja kohustuste õigusjärglasele ülemineku kohta.	Säte asendati viitega, et ümberkorraldamise või lõpetamise otsustab volikogu Põltsamaa valla põhimääruses sätestatud korras.	Lõpetamise ja ümberkorraldamise regulatsioon muudeti.
Seletuskiri	Õigusliku alusena kirjeldati KOKS § 22 lg 1 p 34.	Õigusliku alusena kirjeldati KOKS § 31 ³ lg 4; lisati komisjonide seisukohtade kuupäevad.	Õiguslikku põhjendust ja menetlusinfot muudeti.

Lisad

1. Põltsamaa Valla Noorsootöökeskuse põhimääruse eelnõu nr 1-4.1/2026/240 - vallavalitsuse 10.08.2026 heakskiidu järgne redaktsioon.
2. Põltsamaa Valla Noorsootöökeskuse põhimääruse eelnõu nr 1-4.1/2026/240 - parandatud, volikogule esitatud redaktsioon.
3. 25.08.2026 pöördumine vallavolikogu esimehele noorsootöökeskuse eelnõude päevakorrast mahavõtmiseks.
4. Põltsamaa Vallavolikogu 17.09.2026 istungi protokoll nr 8.
5. Justiits- ja Digiministeeriumi 06.10.2026 vastus nr 20-1/7112.

Lugupidamisega

Inge Rosenberg

Põltsamaa Vallavolikogu liige

inge.rosenberg@poltsamaa.ee